

PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Protecția datelor cu caracter personal și respectarea vieții private constituie drepturi fundamentale importante. Parlamentul European a insistat întotdeauna asupra necesității de a menține un echilibru între îmbunătățirea securității și protejarea drepturilor omului, inclusiv în ceea ce privește protecția datelor și viața privată. În mai 2018 au intrat în vigoare noi norme ale UE în materie de protecție a datelor, care consolidează drepturile cetățenilor și simplifică normele aplicabile întreprinderilor în era digitală.

TEMEI JURIDIC

Articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)

Articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

OBIECTIVE

Uniunea trebuie să asigure aplicarea consecventă a dreptului fundamental la protecția datelor, care este consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE. Poziția UE cu privire la protecția datelor cu caracter personal trebuie consolidată în contextul tuturor politicilor UE, inclusiv al aplicării legii și al prevenirii criminalității, precum și în relațiile internaționale, în special într-o societate globală caracterizată prin schimbări tehnologice rapide.

REALIZĂRI

A. Cadrul instituțional

1. Tratatul de la Lisabona

Înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, legislația privind protecția datelor în spațiul de libertate, securitate și justiție (SLSJ) a fost împărțită între primul pilon (protecția datelor în scopuri private și comerciale, pentru care era utilizată metoda comunitară) și cel de al treilea pilon (protecția datelor în scopul aplicării legii, la nivel interguvernamental). În consecință, procesele decizionale din cele două domenii au urmat reguli diferite. Structura pe bază de piloni a dispărut odată cu Tratatul de la Lisabona, care consolidează temeiul juridic necesar pentru dezvoltarea unui sistem mai clar și mai eficace de protecție a datelor și prevede totodată noi competențe pentru Parlament, care devine colegislator. Articolul 16 din TFUE prevede că Parlamentul și Consiliul stabilesc normele privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organismele, oficiile și

agențiile Uniunii, precum și de către statele membre, în exercitarea activităților care fac parte din domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.

2. Orientările strategice pentru spațiul de libertate, securitate și justiție

În urma programelor de la Tampere și Haga (din octombrie 1999 și, respectiv, noiembrie 2004), Consiliul European a aprobat, în decembrie 2009, programul multianual privind spațiul de libertate, securitate și justiție (SLSJ) pentru perioada 2010-2014, cunoscut sub numele de „Programul de la Stockholm”. În concluziile sale din iunie 2014, Consiliul European a definit orientările strategice pentru planificarea legislativă și operațională pentru următorii ani în cadrul SLSJ în conformitate cu articolul 68 din TFUE. Unul dintre obiectivele esențiale este o mai bună protecție a datelor personale în UE.

B. Principalele instrumente legislative în materie de protecție a datelor

1. Carta drepturilor fundamentale a UE

Articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale a UE recunosc că respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal sunt drepturi fundamentale strâns legate, dar separate.

2. Consiliul Europei

a. Convenția 108 din 1981

Convenția 108 din 28 ianuarie 1981 a Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal a fost primul instrument internațional cu forță juridică obligatorie adoptat în domeniul protecției datelor. Scopul său este de a garanta tuturor persoanelor fizice „respectarea drepturilor și libertăților lor fundamentale, și, în mod special, a dreptului la viața privată, în legătură cu prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal”. Protocolul de modificare a convenției urmărește să extindă domeniul său de aplicare, să crească nivelul de protecție a datelor și să-i îmbunătățească eficacitatea.

b. Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO)

Articolul 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4 noiembrie 1950 stabilește dreptul la respectarea vieții private și a vieții de familie: „Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”.

3. Actualele instrumente legislative ale UE în vigoare în materie de protecție a datelor

a. Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD)

Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) a devenit aplicabil în mai 2018. Normele au scopul de a proteja toți cetățenii Uniunii de încălcarea vieții private și a datelor într-o lume care se bazează din ce în ce mai mult pe date, creând în același timp un cadru mai clar și mai coerent pentru întreprinderi. Noile drepturi de care se bucură cetățenii includ consimțământul clar și afirmativ ca datele lor să fie prelucrate, precum și dreptul de a primi informații clare și ușor de înțeles cu privire la

aceasta; dreptul de a fi uitat: un cetățean poate solicita ca datele sale să fie șterse; dreptul de a transfera date către un alt furnizor de servicii (de exemplu atunci când se mută de la o rețea socială la alta); precum și dreptul de a fi înștiințat când datele au fost piratate. Noile norme se aplică tuturor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în Uniune, chiar dacă își au sediul în afara ei. În plus, va fi posibil să se impună măsuri de remediere, cum ar fi avertismente și ordine, precum și amenzi operatorilor care încalcă normele.

b. Directiva privind protecția datelor în materie de asigurare a respectării legii

Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului a devenit aplicabilă în mai 2018. Directiva protejează dreptul fundamental al cetățenilor la protecția datelor în toate cazurile în care autoritățile de aplicare a legii folosesc date cu caracter personal. Directiva garantează că datele cu caracter personal ale victimelor, ale martorilor și ale suspecților sunt protejate în mod corespunzător și facilitează cooperarea transfrontalieră în domeniul combaterii criminalității și a terorismului.

c. Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice

[Directiva 2002/58/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) a fost modificată prin Directiva 2009/136/CE din 25 noiembrie 2009.

Noua [propunere de regulament](#) al Parlamentului European și al Consiliului privind respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal în comunicațiile electronice și de abrogare a Directivei 2002/58/CE (Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice) este în curs de examinare.

d. Regulamentul privind prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele Uniunii

[Regulamentul \(UE\) 2018/1725](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE a intrat în vigoare la 11 decembrie 2018.

e. Articole privind protecția datelor în acte legislative sectoriale

Pe lângă principalele acte legislative privind protecția datelor menționate mai sus, se stabilesc dispoziții specifice privind protecția datelor și în acte legislative sectoriale, cum ar fi:

- articolul 13 (referitor la protecția datelor personale) din Directiva (UE) 2016/681 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave;

- capitolul VI (referitor la garanțiile privind protecția datelor) din Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol);
- capitolul VIII (referitor la protecția datelor) din Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO).

4. Principalele acorduri internaționale ale UE privind transferurile de date

a. Transferuri de date comerciale: decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție

În temeiul articolului 45 din RGPD, Comisia are competența de a stabili dacă o țară din afara UE oferă un nivel adecvat de protecție a datelor, fie pe baza legislației sale naționale, fie pe baza angajamentelor internaționale pe care și le-a asumat.

Parlamentul a adoptat mai multe rezoluții în care își exprimă îngrijorarea cu privire la fluxurile transatlantice de date.

b. Acordul-cadru UE-SUA

În cadrul procedurii de aprobare, Parlamentul a fost implicat în aprobarea acordului dintre SUA și UE privind protecția informațiilor cu caracter personal în ceea ce privește prevenirea, investigarea, depistarea și urmărirea penală a infracțiunilor, cunoscut și sub denumirea de „acordul-cadru”. Obiectivul acordului îl constituie asigurarea unui înalt nivel de protecție a informațiilor personale transferate în cadrul cooperării transatlantice în scopul aplicării legii, și anume pentru combaterea terorismului și a criminalității organizate.

c. Acordurile UE-SUA, UE-Australia și UE-Canada privind registrul cu numele pasagerilor (PNR)

Uniunea Europeană a semnat acorduri bilaterale privind registrul cu numele pasagerilor (PNR) cu Statele Unite ale Americii, Australia și Canada. Datele PNR includ informații furnizate de pasageri în momentul rezervării biletelor sau al înregistrării pasagerilor și a bagajelor pentru zbor, precum și datele colectate de transportatorii aerieni în scopuri comerciale proprii. Datele PNR pot fi utilizate de autoritățile de aplicare a legii pentru combaterea formelor grave de criminalitate și a terorismului.

d. Programul UE-SUA de urmărire a finanțărilor în scopuri teroriste (TFTP)

Uniunea Europeană a semnat un acord bilateral cu SUA privind prelucrarea și transferul datelor de mesagerie financiară din UE către SUA în scopul programului de urmărire a finanțărilor în scopuri teroriste.

5. Abordarea aspectelor legate de protecția datelor în rezoluții sectoriale specifice

Mai multe rezoluții ale Parlamentului referitoare la diferite domenii de politică abordează, de asemenea, protecția datelor cu caracter personal, pentru a se asigura coerența cu legislația generală a UE privind protecția datelor și protecția vieții private în aceste sectoare specifice.

6. Autoritățile Uniunii de supraveghere în materie de protecție a datelor

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor (AEPD) este o autoritate de supraveghere independentă care garantează că instituțiile și organele UE își respectă obligațiile în materie de protecție a datelor. Principalele atribuții ale AEPD sunt supravegherea, consultarea și cooperarea.

Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD), fostul Grup de lucru „Articolul 29”, are statutul unui organism al Uniunii Europene cu personalitate juridică și dispune de un secretariat independent. CEPD reunește autoritățile naționale de supraveghere ale Uniunii, AEPD și Comisia. CEPD are competențe extinse de a soluționa litigiile dintre autoritățile naționale de supraveghere și de a oferi recomandări și îndrumări cu privire la conceptele cheie din RGPD și din Directiva privind protecția datelor în materie de aplicare a legii.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a jucat un rol-cheie în elaborarea legislației Uniunii în domeniul protecției datelor cu caracter personal, introducând protecția vieții private ca o nouă prioritate politică. De asemenea, în cadrul procedurii legislative ordinare, continuă să lucreze la reforma protecției datelor, pe picior de egalitate cu Consiliul. Parlamentul și-a încheiat, de asemenea, activitatea cu privire la ultima piesă importantă din puzzle, și anume noul regulament privind viața privată și comunicațiile electronice, și, de asemenea, așteaptă Consiliul să își încheie în sfârșit lucrările pentru a se putea începe negocierile.

Parlamentul a supravegheat îndeaproape acordurile internaționale privind transferurile de date. Atât prin intermediul procedurii de aprobare, cât și prin intermediul rapoartelor din proprie inițiativă, s-a asigurat că vocea sa este auzită. Mai mult, înainte de a vota cu privire la Acordul PNR UE-Canada, a decis să solicite avizul Curții de Justiție, astfel cum se prevede la articolul 218 alineatul (1) din TFUE, într-o rezoluție din 25 noiembrie 2014. În avizul astfel obținut la 26 iulie 2017, Curtea a constatat că acordul PNR nu putea fi încheiat în forma în care fusese conceput, deoarece mai multe dintre dispozițiile sale nu erau compatibile cu dreptul fundamental la protecția datelor cu caracter personal.

După ce s-a asigurat că normele UE în materie de protecție a datelor sunt puse în aplicare în mod corespunzător, Parlamentul se va concentra acum, cel mai probabil, pe monitorizarea modului în care se pune în aplicare legislația.

Kristiina Milt
05/2019

